

СТАНОВИЩЕ

доц. д-р Милена Емилова Моцинова-Бръчкова

относно докторска дисертация на тема

„Словесно-изпълнителски интерпретации на басни за развитие на рефлексия у 9 – 10-годишните ученици”

за придобиване на образователна и научна степен „Доктор”

по докторска програма „Методика на обучението по словесно-изпълнителско и театрално изкуство”

професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по.....

област на висше образование 1. Педагогически науки

ЮЗУ „Неофит Рилски” – гр. Благоевград

Автор: **Виктория Ангелова Чангалова**

Научен ръководител: **доц. д-р Гергана Дянкова**

Представеният дисертационен труд е провокиран от актуалната необходимост на съвременното българско училище да намери възможности за ефективна работа с учениците от начален етап на основното образование в часовете по български език и литература.

Авторката изследва развитието на рефлексивните компетенции, формиращи личностна компетентност за рефлексия у 9 – 10-годишни ученици чрез изпълнителски интерпретации на басни.

Въз основа на теоретичния анализ авторката разработва технологичен модел за развитие на личностна компетентност за рефлексия у 9-10 годишни ученици чрез изпълнителски интерпретации на басни, като е извършена и емпирична проверка на този модел.

Докторската работа е с теоретико-емпиричен характер и общ обем от 194 страници. Структурирана е във въведение, три глави, заключение, библиография и приложения. Използваната литература обхваща общо 151 заглавия.

Представеният дисертационен труд представлява задълбочен теоретико-експериментален анализ на взаимовръзката „*басня – словесно изпълнителско изкуство – рефлексия*”.

Във въведението авторката обосновава интереса си към същността на феномена **рефлексия** като индивидуално-личностна компетентност на децата през началния етап на основното образование. Познавайки се на определението за рефлексия като процес на опознаване на собствените вътрешни психически състояния на човека, което му позволява да достигне до самоанализ на своите мисли и преживявания, авторката посочва, че за детето в този възрастов период анализът на собствената личност може да е болезнен, независимо от това доколко е реалистична самооценката му.

Коректно са формулирани и представени обект, предмет, цел, задачи и хипотезата на изследването. Описани са избраните методи за изследване.

Първа глава е посветена на теоретичен анализ на взаимовръзката „рефлексивни компетенции – словесно-изпълнителски умения”.

Разгледана е същността на рефлексията като философски и психологичен феномен. Представени са педагогическите проекции за развитие на личностната компетентност за рефлексия. Разкрит е дидактичният потенциал на словесно-изпълнителските интерпретации на басни в начален етап на основното образование, като са представени същностните характеристики на словесно-изпълнителското изкуство и спецификата в методиката на възприемане и пресъздаване на лиро-епически творби.

Авторката показва добро теоретично познаване на проблема, владее уменията да анализира литературните данни. Цитатите са коректно представени.

Втора глава е посветена на представяне на разработения от авторката технологичен модел за словесно-изпълнителски интерпретации на басни и развитие на личностна компетентност за рефлексия. Представен е теоретичен модел за развитие на личностна компетентност при словесно изпълнителски интерпретации

на басни. Описан е дидактичният и автодидактичен потенциал на словесно изпълнителски интерпретации на басни за развитието на личностна компетентност за рефлексия у 9 – 10-годишни ученици. Представени са целта, задачите, принципи, мисия и визия на модела.

Описани са характеристиките на учебния процес, съобразно педагогическото съдържание на модела.

Проследена е подготовката и реализацията на учебния процес чрез три основни процедури. Проследени се отделните етапи на работа като е очертана компетентностна рамка – очакваните резултати от обучението чрез словесно-изпълнителски интерпретации. Описани са критериите и показателите за оценяване на отделните рефлексивни компетенции.

Представен е дизайнът и организацията на експерименталната работа, подробно са описани целта и дейностите през констатиращия и формиращ етап. Представена е използваната методика. Изборът на психодиагностични методики е адекватен на целите и задачите на изследването и добре аргументиран.

Трета глава е посветена на представяне на резултатите и техния математико-статистически анализ, описан е контролният етап на изследването. Авторката подчертава, че направеният анализ потвърждава нейната основна изследователска хипотеза, че целенасоченото инвариантно-вариативно интерпретиране на басни в III-IV клас развива личностна компетентност за рефлексия у 9 – 10-годишни ученици и активизира субектната им изява в образователния процес. Това позволява на авторката да изведе основни изводи от теоретичното и от приложното изследване.

Авторските приноси на разработката в теоретичен аспект са с вързани с концептуализирания теоретичен модел „басня – словесно изпълнителско изкуство – рефлексия” в качеството му на образователен фактор за оптимизиране на обучението по български език и литература в начален етап на основното образование.

Основен принос на докторската работа в практико-приложен аспект е, че предложеният и апробиран технологичен модел за развитие на личностна компетентност за рефлексия би могъл да се използва в образователния процес за

повишаване социалното познание и самопознанието на учениците от III-IV клас и развитие на „рефлексивна детска личност“.

В заключение искам да подчертая, че представената от Виктория Ангелова Чангалова докторска дисертация отговаря в структурно и стилово отношение на изискванията за разработване на научно изследване и представлява добра съвкупност от теоретичен анализ, практически насоки и приложни аспекти на изследваната проблематика.

Считам, че представената от Виктория Ангелова Чангалова докторска дисертация може да бъде допусната до защита за присъждане на образователна и научна степен „Доктор“ по докторска програма „Методика на обучението по словесно-изпълнителско и театрално изкуство“, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по....., област на висше образование 1. Педагогически науки.

04.11.2015 г.

Изготвил:

Доц. д-р Милена Бръчкова